

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Feladás szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulimka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők.

Hirdetések jutányos árkban. Bélyegdíj 30 kr.

Közegészség.

„Pusztulunk, veszünk.“ Magyarország népessége egyáltalában nem szaporodik abban az arányban, mint más országok lakossága s legkevésbbé szaporá épen a magyar faj s ebben legnagyobb mérvű a halálozás. — Szomorú dolog annyival inkább, mert az állapot javulása alig-alig észlelhető, csak is ott valamennyire, hol a körorvosi állomások betöltötven, szerencsés volt a kör oly lelkiismeretes egyén nyeresében, ki nem sajnálva időt, fáradságot, mindent megtesz, hogy az orvosi működést népszerűsítse. Különösnek tűnhetik fel a népszerűsítés kifejezése sokak előtt, pedig a kik ismerjük a köznépnek ellenszenvét az orvosi gyógykezelés iránt, a kik tudjuk azt, hogy elébb elpróbál mindenféle javasasszonyt, kuruzslót s csak mikor már haldoklik a beteg, akkor fut néha az orvoshoz s ha betegje az elkészt gyógykezeléstés miatt meghal, akkor az orvost okolja; — mi látjuk azt, hogy a szó teljes értelmében úgy kell szoktatni őket az észszerű gyógyításra, mint a gyermeket a járásra. — Hiszen csak a himlőoltás mennyi bajjal, mily utánjárással vihető keresztül némely községben; hány oktalan anya van, ki elbujik gyermekével s elkerüli az alkalmat, hogy azt biztosítsa a rettenetes rágalgy ellen. — Dícséretet érdemel az oly kör vagy járási orvos, ki — mint tette közelebb egy ifjú körorvosunk, — a keze alatti községekben az iskolás növendékeket mind egyenkint, valamint a még nem tanköteles gyermekeket hét éves korukig megvizsgálta, hogy be vannak-e oltva s bizony körülbelül a gyermekek tiz százalékát találta oltatlanul. Mily arányt vehet aztán valamely fejét felüti járvány csak egy ily helyen, ha annak megelőzéséről szerencsésen gondoskodva nincsen?

TÁRCZA.

Epigrammok.

T . . . hez.

Ugy töröm rég a fejem, mivel is lehet névnapodon már
Lepni meg, kit szeretek, hogy soha el ne felejtse?
Láttam a kis kezdet, a midőn szomorun kötögtettél,
Egy szappan darabot küldök oh . . . vedd szívesen!

Egy versíróhoz.

Rhythmusod gyára csukott, a Pegazus is tán levetett már
Költei hogy nem akarsz, — elragad bámulatom! . . .
Sírás, panaszol, arról: a Múzsád csal s hűtlen is lett,
Váltód mást bisonyit, lám nem igaz, hasznod!

Pár vers. (Distichon.)

Est az idő, de mi szép! A sötétség szét, vontatva szövédik.
Szórja sugárit a hold, csillagok tábora ég.
Vágyik ahoz leltem, bár messze a táv mi közöttünk,
Mert a kit ott keresek . . . életem, üdvöm azé! . . .

Szeretet hatalma.

A mi dicső, szép, jó a szívekbe fogamzva gyarapszik:
Mind szeretet műve az. — Ihletet öntve belénk
Parnassusra emel, hol a költő zengzetes ajka
Múltba tekintve regél, jósol előre hiven.

Fejér Ignác.

Páskuj Lajos.

„Oly sokat szenvedtem,
Hogy nyugodni vágyom,
Odalenn a sirban,
A nyugalmas ágyon.“

De nemcsak a nép tartózkodása, idegenkedése szüli mindig a hibát, hanem gyakran az eljáró és felügyelő hivatalosok is követnek el megrovandó mulasztásokat. Tudnék nevezni községeket megyénkben is, melyekben éveken keresztül himlőoltás nem volt, vagy pedig csak a hideg őszi és téli napokban, a mikor természetesen nem fogamzhatott meg az eszközölt oltás sem, annyival inkább, mert a felülvizsgálat is hanyagul történt. — Régebben szokásban volt, hogy a gyermekek beoltása alkalmával az oltás helyére megjelenni felkérték az illető község lelkészeit, melynek kettős hasznát tapasztaltam; egyrésztől azt, hogy az anyák inkább meghitték az oltás hasznát, más részről azt, hogy sokkal jobban volt ellenőrizve a dolog s az is, hogy kik jelentek meg. Néhány év óta azonban a legtöbb helyt azon szokás uralg, hogy hirt sem adnak a lelkésznek, csak a beoltottak kész névsorát küldik el hozzá, hogy írja alá igazolásul, vagy még ez is elmarad.

A közegészségi törvény azon pontja, mely azt követeli, hogy a szülők a 2—7 éves gyermeköket gyógykezeltetni tartoznak, ha azok betegek, ellenesetben büntetés alá esnek, — hogy mily nehezen végrehajtható, arról egyik derék szolgabíránk érdekes esetet beszélt el közelebb. Értesült, hogy járása egyik községében egy földmives gyermeknek egyiptomi szembetegsége van, szokott erélyével mindjárt intézkedett, hogy az orvos szálljon ki s vizsgálja meg a beteget: a mint az anya hirt kapott, hogy az orvos kiment, rögtön elszökött lakásáról s gyermekét magával vivén, úgy elrejtőzködött, hogy míg az orvos a községben volt, nem lehetett megtalálni; másod ízben megint így történt; végre maga a szolgabíró ment el s meglepven az illetőket, maga elé hozatta, de már akkorra a gyermek menthetetlenül megvakult s egy

A „Sejtemen“, mely utolsó költeményének címe, melyből idézem a fentebbi sorokat, szomorú valóvá lett.

Folyó évi márczius 29-én írta utolsó versét, és két hó múlva, május 28-án meghalt. Érzé, nyugalommal várta a véget:

„Nagyon beteg vagyok,
Közeleg halálom,
Az a mély nyugalom,
Az a hosszú álom.“

Utolsó kérése is teljesült, költeményében oly szépen mondá, hogy tavasszal szeretne meghalni:

„Midőn új élet kél
Az ébredő földön,
Madár dalol s virág
Nyílik hegyen, völgyön.

Talán síromra is
Fog virág hajolni,
S lesz madár, mely oda
Téved majd dalolni.“

Ez idézeteket olvasva, az ismeretlen méltán kérddheti: ki volt ő?

Nagyon, nagyon szűk a keret, teljesen elmondani azt nem lehet, még talán ismerősei sem tudták, ki és mi volt; benne kit és mit vesztek el.

Egy papot, szatmári székesegyházi kanonokot. Plebános korában volt ő nemes és szép hivatásának teljes tudatában valóban otthon; minden képességgel megáldva arra, hogy hivei boldogítására működhessek.

Szeretett hivei családi körében nem volt öröm, mit jelenlétével fokozni ne sietett volna, nem volt

másik gyermek is megkapván a bajt, veszélyben volt.

De mert a törvény, épen azért, mert a törvény szigorú végrehajtást követel, bár sok nehézséggel jár annak alkalmazása, mindazáltal óhajtandó, hogy közigazgatási hatóságaink mindent elkövessenek annak alkalmazására, annnyival inkább, mert nemcsak a szegények, hanem igen gyakran a módosabbak is elmulasztják gyermekeik gyógyittatását, holott pedig nekik kellene jó példával járni a szegényebb sorsuak előtt s így kettős bünt követnek el nemcsak hogy gyermekeiket pusztulni hagyják s a törvényt kijátszák, de másokat is arra vezetnek.

Mindenesetre, szükséges volna a körorvosok körét mind kisebbre szorítani, hogy lehető sűrűn látogathassák községeiket, fizetésüket úgy kellene megszabni, hogy a szegényebbek egészen ingyen gyógykezeltesse a cizszerű, sőt mulasztathatatlannak lenne mindegyik körben oly alapot teremteni, talán az ugynevezett szegény alaphoz elszakítva is, — melyből a vagyontalan betegek számára gyógyszerekre segély legyen adható.

Igy járva el lassanként, legyőzetnék az ellenszenv és tartózkodás az orvosi gyógykezelés ellen s az új nemzedék abban a tudatban nőne fel, hogy úgy a maga, mint gyermekei életét őrizni, megóvni mulasztatlan kötelessége, mert az az élet nem csak az övé, hanem a hazának is joga van hozzá

Sok, igen sok kívánni való van még közegészségügyünk javulása érdekében; ki győzné azokat elszámolni, csak azokra, melyek minden nagyobb áldozat nélkül létesíthetők, kívánom még az intező körök és hatóságok figyelmét felhívni. Van-e elég közkórháza a megyének, hol különösen a rágalgyos betegségekben szenvedők elkülönítve s alaposan gyógykezel-

bánat és szomorúság, mit megosztva, kevesbiteni nem óhajtott.

Oly, majdnem megfoghatatlan varázs volt megjelenése, módora és szavaiban, hogy a szenvedőnél pusztá jelenléte már enyhülést hozott, vigasztaló szavai a szenvedő áldáskérésével végződtek.

Oly népszerű lelkése Szatmárnak még nem volt és nem tudni, mikor lesz.

Vesztettünk egy kitűnő szónokot.

Mint szónok, kiválóan otthon volt a templomban, de otthon talált a társadalmi életben is.

A templomban azt az eléggé meg nem róható rossz szokást hogy a szónokoló pap személyét meg látva a nép, az előadás kezdete előtt távozik, ő nem ösmeré, ha fellépett a szószékre, a hivek buzgó áhitattal hallgatták szavait, tömegesen sereglettek köréje, hogy, ha lehet, egy szavát se ejthessék el.

Ő saját tapasztalatával czáfolá meg a buzgóbb hiveknek a fentebb említett szokás elleni panaszát, nem tudta, hogy az áhitat fokozására személye, gyönyörű előadása, mily emelőn hat.

Társadalmi téren, ha szónokolni felállott, mély csendben hallgatták; szép csengésű hangja a szívekig hatott, megindította azokat; felemelte a lelket, a lelkesedés hangjával szívből kiálták mindig az éjlett.

Egy kellemes társalgót, olyat, a minő nagyon kevés található, bármit is adott elő, figyelemmel hallgatták, gyönyörű hangjával oly kellemes modort párosított, hogy nem volt család, hol szívesen ne látták volna, nem volt ember, kit figyelme meg nem látott, előadása le ne bilincselte volna; a társadalom kedvenczét veszté el.

Egy költőt, kinek verseit különösen a „Fővá-

tessenek s ne bocsáttassanak el gyógyulatlanul egész községek veszélyére, mint ez már megtörtént; — megvan-e minden eszköz kísértve a hiányok pótlására? Mikor vizsgálták meg megyénk községeiben az ivó kutakat, forrásokat? Van-e valami statisztikai kimutatás arról, hogy azok megfelelnek a kellő tisztaság és egészség követelményeinek? S ha volt mulasztás e tekintetben, miért nincs annak kipótlására valamelyes intézkedés téve? Kiterjedt-e valakinek figyelme arra, hogy a temetők mily állapotban vannak, vannak-e hullaházak, mint azt a törvény megkívánja: mily mélységbe temetik a halottakat, figyelembe vannak-e véve a talajviszonyok, nem bontják-e fel hamar a sírokat újabb temetkezés végett, mert ily esetekből már veszélyes járványok támadtak; a betelt temetők helyett vannak-e újabbak, nem pedig szétszórt csontok jelölik-e a kegyetlenséget s idézhetnek elő különböző bajokat?

Papok, tanítók taníthatják, hirdethetik a jót, az igazságot, világosíthatják a népet, oszlatthatják az elfogultságot és babona ködét; de ha nem támogatja őket a jó törvény, a végrehajtó polgári hatalom erélye, munkálkodásuk gyakran csak kiáltó szó a pusztában. — Tegye meg mindenki e fontos ügyben lelkiismeretesen a mire elhivatott, — akkor az előhaladás a bizonyos siker e téren sem maradhat el.

Vidéki.

Br. Bánffy György országgyűlési képviselőnk beszámoló beszéde.

— Megtartotta a f. hó 5-én a színház helyiségében. —

Mélyen tisztelt választó közönség; tisztelt polgártársak!

Három éve annak, hogy a szilágy-somlyói választókerület közönsége megtisztelt és becses bizalmával roán bizta kerületének képviselését; most midőn a küldetésem lejárt, eljöttem ismét számot adni önöknek uraim azon törvényhozó testület működéséről, melynek tagja lehetni az önök bizalma folytán szerencsés voltam.

Mint megválasztásomkor kijelentettem a közjogi alapon álló ellenzéknek voltam tagja, ellenzéki voltam meggyőződésből, azon kormányval szemben, melynek legtöbb intézkedéseiben, de különösen pénzügyi politikájában minden rendszer hiányzik.

Ezen rendszertelenség, melynek következményeit fájdalom most mindnyájan érezzük; azon könnyelmű gazdálkodás, melyet a kormány folytat, késztette pártomat, hogy a pénzügyi kérdésekben határozott ellenzéki állást foglaljon el; — mert távol legyen tőlem, mintha azt hinném, hogy tetemes áldozatok nélkül államháztartásunk rendezhető lett volna, de viszont ha a nemzet mindent hozott a mit hozhatott, ezen roppant terheket csak azon esetben lett volna szabad róla róni, ha azokért kárpótlásul vagy az anyagi állapot javulá-

rosi Lapok" közönsége örömmel olvasta, versei egyszerűek, szívből fakadók, de szívig hatók.

Édes anyját nagyon szerethette, tanuskodnak erről költeményei, de tapasztalhattuk mi, kik ismerjük, a hányszor a szülőkről beszélt, ha az anyákat említé, köny csillogott szemeiben és láttuk, erő kell meghatottságának legyőzésére.

Egy feledhetetlen tanárt, kire tanítványai kegyelettel emlékeznek vissza, az irgalmas nővérek tanítványai egy oly igazgatót, kinek emléke, míg a most élő nemzedék ki nem halt, szívükben féltékenyen őrzött kincs marad.

Itt volt ő legjobban otthon, a kisdetek körében. Ha láttad volna, hogy tudott velük bánni, hogy tudta lekötöni figyelmüket, mily örömmel hallgatták szavait, feleltek, mint szokta volt mondani: „Fogas kérdéseire” s szavalták költeményeit. Jelenléte mindig ünnep volt, a leánykák, midőn megtudták, hogy az igazgató jön, csinosabb ruhájukba öltöztek, hiszen ünnepre mentek, és mily örömmel mutogatták szüleiknek a czukorkát, képet, mit tőle kaptak, mily dicsekedve adták elő, hogy ők az igazgatónak jól feleltek; neki másképen felelni nem is lehetett.

Mindez, az áldott rokon, jó barát, és mit e szűk keretbe elmondani nem lehet, elfér már egy hat lábnyi kis gödörben.

Páskuj Lajos született Szilágy-Somlyón, 1824. év szept. 8-án, az elemi iskolákat szülővárosában, a gimnázium 6 osztályát Kolozsvárról végezte, mely után felvétetett a szatmári papnöveldebe.

1849. évben szentelték fel, a mikor először a a püspöki udvarban lett írnok, majd segédlelkész volt M.-Szigeten, F.-Gyarmaton, végre Szatmáron, a hol mint tanár is, tanítványainak kedvence volt.

F.-Gyarmaton, hol a ref. templom mellett van a kath. paplak, egy fiatal ref. ügyvéd, a rossz idő miatt tovább nem utazhatván, mint egyetlen meákvő helyre, papjához igyekezett. Páskuj Lajos akkor ott helyettes plébános volt.

Egész bizalommal nyitotta ki a kaput és haj-

sát, vagy oly nagyszabású reformokat léptettek volna életbe, melynek gyümölcsét a későbbi idők okvetlen megfozadják. — Hogy e két feltételnek és jogos kívánságának mennyiben felel meg a jelenlegi kormány politikája, engedjék meg, hogy néhány szóval előadhassam.

Az ország ügyeinek tárgyalásánál a pénzügyi helyzet és annak jövője az, mely leginkább foglalkoztat minden komolyan gondolkodó hazafit, ez lévén alapja az állam jólétének, felvirágzásának.

A mi pénzügyi helyzetünk uraim igen komoly, ezt még kormányunk legbuzgóbb hívei is kénytelenek beismerni; azzal a különbséggel, hogy míg az ellenzéki pártok a rendszerben, vagyis inkább rendszertelenségben keresik a hibát, addig a kormánypártok ezt tagadják, s a helyzetnek lassankénti javulását remélve a legjobb úton hiszik pénzügyeinket; — daczára annak, hogy az évi hiány 30 és 50 millió forint közt változik, — sőt az, ez idén 82 millióra ment fel — s daczára, hogy 1875 év óta közel egy milliárddal szaporodott államadósságunk.

Nem akarom azt állítani, hogy e roppant összegek minden haszon nélkül lettek elprédálva, mert kétségtelen, hogy egy a vasutépítési és azok államosítására tett, valamint a vízszabályozási kiadások helyes befektetéseknek tekintendők, melyek már is bőven kamatoznak, de az ezekre tett kiadások összesen 320 milliót tesznek ki s az ezen felüli óriás összegekért méltán vonathatjuk kérdőre a kormányt.

Kedvezőtlen pénzügyi helyzetünknek nézetem szerint három lényeges okozója van; ugymint:

1. A nagymérvű katonai költségek.
2. A beruházások, melyeket a kormány igen gyakran okadatlanul tett.
3. Az országnak nem kielégítőleg konszolidált hitele.

A hadseregbe tett költségek azok, melyek nemcsak nálunk, de egész Európában minden államban az elviselhetetlenségig nagyok, de ha nagyhatalmi állásunkat feladni nem akarjuk, hadseregünket a szomszéd államokéval arányban kell fentartanunk, ez létkérdés, melyet kockázra tenni nem szabad, s részemről, ha kényszerűségből is, de pártolom, valamint egyhangulag megszavaztuk pártkülönbség nélkül azon 38 milliót, melyet a honvédség és népfelkelés felszerelésére kért hadügyminiszterünk; — de ezen állapotnak, ezen szüro nyok közt őrzött, milliókba kerülő békének már véget vehetett volna kormányunk, ha más külügyi politikát űz, ha férfiasabban, határozottabban lép fel. — Mindnyájan tudjuk, hogy nekünk egy halálos ellenségünk van s ez az orosz, elébb utóbb le kell számolnunk vele, ezt érzi minden magyar ember s azt hiszem várja is, a leszámolásra volt egy alkalom, az elmúlt orosz-török-hadjáratkor, a midőn különben is kedvező körülményeken kívül, fegyvereink mellett lett volna a leg-hatalmasabb szövetséges, az úgy iránti lelkesedés a segíteni vágyás, a rokonszenv egy bátor, elhagyott nemzetért, ez alkalmat elmulasztották más érdekért, s most ez erélytelen politikának e mulasztásáért még talán évekig leszünk kénytelenek hadseregünket ennyi áldozattal fentartani, mint eddig tettük.

A beruházások másodsorban azon kiadások, melyek roppant összeget emésztettek fel, — nem azt értem ez alatt, hogy fővényeknek kellett volna lenni — illetőleg, a legnagyobb pazarlásnak tartom oly kiadások mellőzését, melyek az ország ésszerű fejlesztésére haladására szükségesek, de számtalan oly kiadásokat tudunk, melyre szükségünk alig volt s igen sokat, melyek egészen fölöslegesek voltak, ilyenek közé számítom mindazokat, melyeket Boszniában folyton befektettünk, s melyek távolról sem térítik meg a megfelelő kama-

tatott be, a házigazda figyelmes előzékenységgel fogadta.

A vendég meglátva a gazdát, zavarba jön és mondja: „Talán rossz helyen járok, én a papot keresem.”

„Tagadom, volt a szíves válasz, itt igen jó helyen van, Isten hozta, a pap én vagyok.”

A vendég maradt, a cserét, mint számtalanszor monda, soha sem bánta meg, ott maradt vagy 3 napig, és mint jó barát vált meg tőle.

E jó barát is, mint tszéki bíró, könyezve kísérté kanonokját.

1860. évben választott Szatmáron plebánossá, a nemes ellenfél emberei fiatalágát rótták fel bünnül, de ő győzött.

A vereséget az ellenfél, a győzelmet a hivek sohasem bánták meg.

1874-ben lett esperes és typulthai apát, a midőn az arany keresztet emlékül közadakozás útján hivei vásárolták meg és nyujtották által a mélyen meghatottnak.

1881-ben neveztetett ki kanonoknak, és foglalta el azon lakást, honnan boldog 6 évi zavartalan csendes élet után május 30-án örök nyugalomra vitetett.

1859-ben, az akkor nyolczadik osztályt járó tanulók „Méh raj” czimű lapot adtak ki; a bíráló szerkesztő ő volt, hozzá, mint irodalmi tanárhoz adattak be a kész munkák bírálatra, a mit elfogadott, egy szépen író tanuló írta le a lap számára, melynek czimlapát én rajzolám ki.

Egy bírálat alkalmával, egy igen csinos versnek szerzője magát megnevezni nem akarta; a vers czime „Édes anyámhoz” volt, a szerzője ő. Hova lett e lap, mely többnek első munkáit foglalta csinos kötetben magában, nem tudhatni, a könyv a a gymnasiumban maradt.

Irodalmi munkássága azonban már korábbi keletű; mint növendékpapnak jelentek meg költeményei a lapokban. Szatmáron, a papnöveldeben, az

tot. Ilyen ok nélküli pazarlásnak tartok minden luxus kiadást, az új parlamenti épület felépítését, s ilyenek az 1885-iki országos kiállításnál utólagosan felmerült költségeink pótlását s még számtalan ezekhez hasonló első tekintetre ugyan igénytelennel tetsző összegeket, melyek azonban összeadva tekintélyes számot tesznek ki.

A harmadik, mely jelen pénzügyi helyzetünk fő- okozója, az országnak nem kielégítőleg konszolidált hitele. Monarchiánk pénzemberei kezdettől fogva lehetlennének tartották, hogy Magyarország önálló állampapirokat bocsásson ki, s önállásán rendelkezék szükségleteinek fedezéséről, bármi volt a felfogás oka, hibás volt, s kétségtelen hogy hitelünknek nagymérvben ártott s igen megnehezítette megdrágította hitelműveleteinket, — mert ha csak a szomszéd Ausztriával egyenlő kamat mellett vehettük volna fel kölcsöneinket, ma alig volna deficitünk.

Ezen elősorolt okok következményei nézetem szerint a mai helyzet s ha minden pártérdeket félre téve higgadtan meggondoljuk, hogy az 1875-ik évhez képest majdnem kétannyi az állam jövedelme adókból, s ha meggondoljuk, hogy daczára annak, hogy minden kigondolható direct és indirect adó a legnagyobb mértékben reánk van róva, mégis évenként deficitet dolgozunk, lehetetlen azon az ellenzéki pártok által hangoztatott nézetnek igazat nem adni, hogy itt a rendszerben, a gazdálkodás könnyelműségében van a hiba, s csakis gyökere átváltozással a legnagyobb takarékosággal remélhető pénzügyeink rendezése.

A ki az elmúlt országgyűlés vitáit figyelemmel kísérte, bizonyára észre vette, hogy azok közül egy sem költött talán nagyobb, általánosabb érdeklődést, egy sem emelkedett oly magas színvonalra, mint a főrendiház reformjáról vita. E reformra mindenesetre szükség volt, régi alakjában a felsőház nem felelhetett meg többé hivatásának, de csak úgy volt szükség erre, ha e reformot a modern eszmék kívánságához, nemzeti szellemben eszközlik s a született törvényhozók mellett szavazatot adnak a törvényhatóságok, a nemzet küldötteinek, nem pedig mint most alkotva lett, a bécsi urak házának kiforgatott mintájára. E vitában a hány párt, annyi javaslattal állott elő, a mérsékelt ellenzék, határozati javaslataiban a mágánások mellé felveendőeknek ajánlotta, mint már említém, a megyei és városi törvényhatóságok választottait, kiket az illető közgyűlések titkos szavazattal 8 évenként választottak volna, s ez lett volna a legigazságosabb, legméltányosabb eljárás, de a kormány itt is többségét biztosítandó, a kinevezési rendszert vitte keresztül, valamint nem fogadta el azon indítványunkat sem, hogy az erdélyi mágánások iránti tekintetből a 3000 frtos cenzust szállítsa le két ézerre, mivel ez is megzavarta volna az arányt a született és kinevezett tagok száma közt. Így jött létre a mai alakjában levő főrendiház, mely ha szellemileg erősödött is, de függetlenségéből bizonyára veszített.

Közzgazdasági állapotaink javításán vajmi keveset tett az elmúlt országgyűlés, statisztikai adatok alapján iparkodik ugyan a kormány nagymérvű javulást kimutatni s erre nézve felhossa a kereskedelmi forgalom szaporulatát, a gépbehozatal, takarékpénztári betéteket, de arról, mi egy nemzet gyarapodását leginkább bizonyítja, a népesedés szaporulatáról hallgat, valamint arról is, hogy az ingatlanok elárvereztetése hazánkan ijesztő mérveket ölt, — a gazdasági válság folyton tart s nézetem szerint mindaddig tartani is fog, míg hazánk önálló vámtérséget nem lesz, s míg nyers terményeink szállítása olcsóbbá nem tevődik, mert hogyan javullhasson e tekintetben az állapot, mikor Amerikából vagy Kelet-Indiából olcsóbb egy mázsa buza szállítása Németországba, mint tőlünk; — ez abnor-

egyház irodalmi iskola létesítésének tevékeny munkása volt, kiadatlan költeménye, mint ő nekem is mutatá, van egy jó kötetre való.

Ha a rokonság általengedné egy kiadónak emlék gyanánt nagyon, nagyon sokan szereznének belőle.

Múltó feltűnést keltő „Egyházi beszédei” két kötetben jelentek meg, melyek elmékedésre, sőt tanulásra is igen alkalmások a fiatal nemzedéknek.

Annyira megszoktuk őt a társadalmi életben, hogy most elvesztése fájdalmas ürt képez, három hónap óta volt beteg, nem eresztettek hozzá senkit, ő nyugodni vágyva, az örök nyugalomra készült.

Jó volt lassan szokni a veszteséghez, így elviselhetőbb a csapás mindenkire.

Óriási részvét mellett ment végbe temetése, képviselve volt a társadalom minden osztálya, válás különbség nélkül, a hivatalok minden kara, eljöttek végtisztességére, kik jöhettek, mind, kik szerették őt.

Koszoruk tömege borította utolsó lakását, számtalan felirat nélkül, a felirattal ellátottak közül megjegyeztük a következőket:

Grötschl és Koós családtól Budapestről. — Páskuj Teréz: „Áldott lelkű nagybátyjának, hálás szívvel Terka.”

Prielle Kornélia: „A költőnek, műpártolónak, a jó barátnak, mély részvéttel.”

Lengyel Zacharné: „Annak, ki hozzájuk legjobb volt.”

Jandrisics János: „Nemes jöltevmő, önzetlen barátom, áldom emlékedet.”

Dr. Lengyel Géza: „Két otthonom jobbik felét siratja benned Géza.”

Weisz Gáspár és családja: „Szeretetünk és tiszteletünk jeléül.”

Joánovits Miklós és családja: „A mi vigasztalónknak.”

Az egyházi szertartást dr. Schlauch Lőrincz püspök ő kegyelmessége és Novák Antal nagypré-

mis állapot, melyen helyes tariffákkal okvetlen változtatni kellene. — Az egyetlen biztos piac nyers terményeinkre Ausztria, mint a mely kénytelen innen bevásárolni szükségletét; de kormányunk ezt nem akarja belátni s ha be is látja, Ausztria iránti tekintetből, újból meghosszabbította a kiegyezést s míg ők vámentesen élvezik terményeinket, addig vámentesen is hozzák be hozzánk iparczikkeiket, a elárasztva azzal országunkat, lehetetlené teszik a magyar ipar fejlődését, virágzását, mely pedig finanszialis helyzetünk javulásának egyik fő feltétele.

Az elmúlt országgyűlés nevezetesebb alkotásai közül még felemlíteni kívánom a törvényhatósági községi és fegyelmi törvény átdolgozását.

Az államtisztviselők nyugdíjazásának szabályozását.

A vizi jog újra alkotottatott s ez által egy nagy hiány lett pótolva.

Az országgyűlési ciklus 3 évről 5 évre hosszabbítottatott s ha még végre felemlitem, hogy a népfelkelésről szóló törvény által nagy mértékben emelve lett monarchiánk védereje, azt hiszem, ezzel a nevezetesebb tárgyakat ki is merítettem.

Vidéki érdekeink előmozdításában a jelenleg épülő vasutunk örökében megindult mozgalomban részt vettem ugyan, de ennél vidékünkre előnyösebbnek és kívánatosabbnak tartva a margitta-somlyói összeköttetést, inkább ezen vasuti vonal létesítésén munkálkodtam s mint örömmel jelezhetem, egész biztos kilátásunk van arra, hogy e pálya kiépítése a legközelebbi egy-két év alatt végbe megy.

Ezekről kívántam értesítésemet megtenni, önök uraim tudják azt, hogy engem mindnyájukkal azonos érdek köt e vidékhez, e vidéknek előmenetele, jóléte épen ugy szívemen fekszik, mint bármelyikőjüknek. Mert eddig is haza jöttem önök közé, most már épen itthon érzem magamat. E kapocs, mely ide fűz, évről évre szorosabbá lett azon megtisztelő barátság, azon minduntalan nyilvánuló jóindulat által, melylyel csekély személyem iránt viseltettek s midőn ezekért most alkalmam nyílt önöknek hálás köszönetemet nyilvánítani, ez alkalmat örömmel ragadom meg s biztosíthatom önöket uraim, hogy a mily őszinte változatlan vonzalom köt e helyhez, épen oly büszke leszek egész életemben arra, hogy s kerületnek két ízben szerencsés voltam képviselője lehetni.

Színészet.

Junius 1-én a „Czinybáró“ került színre némi szerepváltoztatással, amennyiben Arzena szerepét Beke Lila játszta, Zsupánnal pedig Lomniczi próbált szerencsét, azonban nem nagy sikerrel, a mennyiben nem tudott kibontakozni a hibás felfogás ama tömkelegéből, melybe különben a szereplőt a fordító téves véleménye viszi bele. Deményné kitünően volt disponálva s pompás énekével teljesen saját részére kötötte le a közönség figyelmét. A többi szerepek személyesítői mind a régiek voltak s többé-kevésbbé megállták helyüket. — Közönség csekély számban.

Junius 4-én Váradi Jóska és neje jutalomjátékaul „A falu rosza“ került színre műkedvelők közreműködése mellett, a mennyiben Józsa Oszkár

post végezte, fényes segédlettel; mint a háznál, ugy a temetőben a papnövédek énekára énekelt a gyászdalokat.

A résztvénők serege az uton nem fogyott, de növekedett, mellette könyezve haladt egy — a boldogult jó barátja és mondá:

„Azt hittem, ő kísér ki engem, nem én őt.“

A temetőben alig hallatszott az imádkozó főpap szava, — pedig a csend, a fájdalom néma csendje honolt. Ima után a gyászdalt még fájdalom-sabbá tette a szívből fakadt kiáltás: „kedves bátyám.“

Ő befutotta a kijelölt pályát, — nyugalommal szállott sirjába; kedves emléke soká lesz feledhetetlen.

A kegyelet koszorúkkal halmozta el koporsóját, lepkék repdestek a művirágok felett, azt gondolák, természetesen azok; és nem csalódtak, annyi ezrek szemében csillámló köny, a belső szív világ drága gyöngye öntözé a részvét virágait és elevenit meg azokat.

Nyugodtan halt meg, legyen áldás emlékezetén.

Te pedig, itt hagyott unokatestvér, ki hónapokig tudtad, hogy segítség nincs, és saját egészséged és életed veszélyeztetésével, zugolódás nélkül ápoltd őt, kit a szenvedés az élet virágaitól fosztott meg és tette megtörtté alakod, légy nyugodt, keress vigasztalást a közös sorsban, az imában, zugolódnod nem szabad, jegyezd meg jól, hogy:

„Két hü kísérő van támaszul adva utadra,

Mely soha el nem hagy s békétanyára vezet.

Egyik a végtelenül bizó, soha nem remegő hit,

Másik a játszi remény, tarka sugáiraival.“

E c s e d y.

a Gonosz Pista, Lászlóffy István a Lajos, Surányi Ferencz a Csapó s Zoltán Vincze a Jóska szerepében sikerrel és méltánylással működtek közre a jutalmazandók iránti szívességből. — Hogy Váradi Jóska Göndör Sándor szerepében minden ízében kifogástalan volt, azt várta is mindenki, ismervé az ő természeti előnyeit, valamint arra is el voltunk készülve, miszerint Váradiné ez estén sem lesz jobb a szokottnál. Finum Rózi szerepében Kovacsicsné excellált, Feledi Gáspárt Bágyoni adta a nála megszokott rutin s érzéssel s Tordai Mariska mint Bárti Tercsi igen kedves volt. Egyik felvonás közben a kis Váradi Mariska, e kedves teremts szavalta Czuczornak „Egy falusi kis leány Pesten“ című költeményét rendkívül szeretetre méltóan. Közönség meglehetősen, virágcsokrok nagy számban.

Junius 5-én a közönség abban az illusiokban ringatva magát ment a színházba, hogy a már előlegesen is ugyancsak megrekiamirozott „II. Rákóczy Ferencz fogsága“ című s elhalt jelesünk Szigligeti Ede egyik legkitünőbb színművében lesz alkalma gyönyörködni. Véghetetlen meglepetésül szolgált az, hogy a jelzett színmű helyett az alig multkor előadott fércezmű, a „Zsidó kortes“ került színre. A csalódott közönség hamar tisztában volt azzal, hogy a darabcsereit csak készületlenség okozhatta és semmi más, és hogy első sorban az igazgató részéről történhetett az első könnyelmű lépés, ki a nagy közönséget negligálva, minden elfogadható ok nélkül rá octroyál a közönségre az ígért s hirdetett színmű helyett egy, már ismert „tohuvaobut.“ — Hogy az igazgatót mi vezethette e lépésénél, miféle intentiókat tarthatott szem előtt, azt alig lehet sejteni, annyit azonban kombinálhatunk, miszerint semmi esetre sem erkölcsi, hanem igen is anyagi érdek. Hogy várakozásaiban csalódott-e, avagy nem, az tisztán csak ő reá tartozik. Ennyit és kizárólag csak ennyit a diszeládásról.

Hargittai.

Különfélék.

• **Új államtitkár.** Teleszky István fővárosi ügyvédet és országgyűlési képviselőt. Ő Felsőge legkegyelmesebb elhatározásával igazságügyminiszeri államtitkárrá nevezte ki. E kinevezés felett ugy a kormánypárti, mint a függetlenségi lapok teljes megelégedésüknek adták kifejezést; mert Teleszky kiváló képességű s kitünő jogász, kinek a jogi tudomány, irodalom és a magyar törvényhozásban elévülhetetlen érdemei vannak. Kinevezetése már régóta készülöben van; de azért mégis jóleső érzést keltett bennünk a örömmel hatott különösen reánk, mert Teleszky Sz.-Somlyón végezte középiskoláit is s városunkhoz a gyermekkor édes emlékei kötik, Melegen üdvözljük őt díszes állásában!

• **Jutalomjáték.** Szombaton, f. hó 11-én, Zilah Gyula színművész utolsó fellépte és jutalomjátékaul „Bibor és gyász“ adatik, melyre előlegesen felhívjuk a művelt közönség figyelmét. Hiszük, hogy a jeles fiatal színész a legkellemesebb emlékekkel fogja elhagyni városunkat s a pártfogás tehetségének megfelelően impozáns lesz.

• **Kinevezés.** Aszalós János helybeli m. kir. adóhivatali tiszt a m.-szigeti adóhivatalhoz IV-ik oszt. adótisztá néveztetett ki. Mig egyrészt örvendük előléptetésén, másrészt sajnálatunkat kell kifejeznünk a derék és szorgalmas tisztviselő eltávzása felett, ki ugy a hivatalban, mint a társadalmi életben a vele érintkezők kecsülését érdemelte ki.

• **Br. Bánffy György országgyűlési képviselőnk beszámoló beszédének lefolyásáról s az ezt követő banketről térszúke miatt jövő számunkban fogunk részletes tudósítást hozni.**

• **Haláleset.** Csák Alajos gymn. igazgatót édes atyjának elhalálzása miatt szomorú csapás érte. E hó 6-án el is utazott Felegyházára, hogy a melegen szerető jó atyát az örök nyugalom helyére kísérje. Midőn átérezzük a jó szülőnek halálában a benső fájdalmat, kihez a gyászoló egész életén át a szeretet ezernyi ázállával volt fűzve, — igazi részvéttel vagyunk. Könyvü legyen a föld a kedves halott felett s nyerje el az örök dicsőség koronáját! A. ö. v. f. n.

• **Zilahi Gyula** első fellépte kedden volt Schillernek örökbeeső művében „Ármány és szerelem“-ben. Az előadást közepes számú, de disztíngvált közönség nézte végig a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel, mely a fiatal színművészt már első megjelenésekor zajos tapsviharral tüntette ki. Zilahi meg is felelt a személyéhez kötött várakozásnak, mert szép alakításával és gondos művészi játékaival a műértő közönség teljes megelégedését vivta ki. Tegnap, szerdán, „Don Caesar de Basan“-ban lépett fel a vendég szereplő, melynek jóvedelmét a helybeli négyzet pénztárának ajánlotta fel. Az előadásról szóló bírálatunk térszúke miatt csak lapunk jövő számában jelenhet meg, annyit azonban előre is írhatunk, hogy a szintársulat tagjai is szép sikerrel játszottak az első estén s ha ily készültséggel lesznek továbbra is a vendég szereplő segítségére, ugy a Zilahi Gyula felléptével sokáig emlékezetben maradnak.

• **A központi választmány** Szilágymegye mind az öt kerületére nézve junius 21-ét tűzte ki. A választ-

tási küldöttségek az alábbiakban lettek megállapítva: I. Tassádi választókerületben: elnök Sántha Dezso, küldöttségi elnök: Kovács István, helyettes elnökök Bogdán Géza, Mihályi Károly, utóbbi a választási elnök helyettese, jegyzők Pákai László, Nagy József, helyettes jegyzők Fülep Gábor, Horváth Lajos. — II. Szecsei választókerületben: elnök Ujvári Benedek, küldöttségi elnök Récsai Lajos, helyettes elnökök Ferenczi Gyula és Fodor Elek, utóbbi a választási elnök helyettese, jegyzők Boér Miklós, Adi János, helyettes jegyzők Bartha Lajos, Bojtor János. — III. Zilahi választókerületben: elnök Kiss Lajos, küldöttségi elnök Biró Ferencz, helyettes elnökök Molnár Lajos, Kerekes József, utóbbi választási elnök helyettese, jegyzők Balog József, Török István, helyettes jegyzők Germanz Tivadar, Szabó László. — IV. Sz.-somlyói választókerület: elnök Nagy László, küldöttségi elnök Somogyi Kálmán, helyettes elnökök Faragó Sándor, Tamko Bertalan, utóbbi választási elnök helyettese, jegyzők Bartha Endre, Veverán József, helyettes jegyzők Józsa Oszkár, Virág Gyula. — V. Dócsadi választókerületben: elnök Kovács Lajos (m. főjegyző), küldöttségi elnök Szabó Pál, helyettes elnökök Fejér Lajos, Benkő Lajos, utóbbi választási elnök helyettese, jegyzők Adi Sándor, Udvardi János, helyettes jegyzők Demeter Kálmán, Könyvü Elek.

• **Közgyűlés.** A magyar-francia biztosítótársaság, Bittó István elnöklete alatt tartotta meg közgyűlését. A lefolyt év általában normalis lefolyású volt s a mérleg 362,689 ft 88 kr tiszta nyereséget mutat föl. A társaság fennállása óta közel 28 millió forintot fizetett ki károkért. A tartaléktőke ötödfél millió forint. Az osztalék 30 frank.

• **Élethosszabbító szerek.** A francia miniszterium körlevelet intézett a községi előljárásához, melyekben ezeket megbizza, hogy puhatojják ki azokat a feltételeket, melyek saját hivatali hatáskörükben az élet meghosszabbítását elősegítették. A beérkezett jelentések majdnem egyhangulag a következő okokat hozták fel: mértékletes életmód, rendszeres munka, naponkint szabad mozgás szabad levegőn, korai fölkelés, aránylagos jóllét, a kedélyesség és hidegver megőrzése, kevés lakodalmány és békés családi élet. Hogy a házasság élethosszabbító szer, az már régi dolog s a szép hozományyal egybekötött házasságot pláne nagyon ajánlatos dolognak vélik a francia praefectus urak. Egyik másik departementből az a meglepő statisztikai adat is beérkezett, hogy az élettartamra rendkívül áldásos befolyást gyakorolnak az örökségek, meg a ternők is.

• **Törvényezéki tereméből.** Biró a tanuhoz. — Önnek is része volt a verekedésben? — Igenis, bíró ur, egy pár egészséges pofon képezte részemet. — Önt többzörös lopás miatt fogták el. Előleto sem kifogástalan. Másfél év óta negyedszer áll e helyen. — Eből láthatja elnök ur, milyen gyorsan mulik az idő. — Ön tanu rá, hogy ez az ur számának nevezett? — Örömet bizonyítok mellette! — Ugy tetszik, hogy ismerem önt? Nemde, már többször volt itt? — Természetesen!... Én is szonnal fölismertem, elnök urat!... Kisad kövérebb lett utolsó találkozásunk óta. Hogy van a kedves neje? — Vádlott: elismeri, hogy hamis pénzt készített? — Kénytelen voltam, elnök ur, mivel annyi az önző ember, a kik a jó pénzt magukhoz kapartintják!

CSARNOK.

A p o r.

— Klinikai kép. —

Tavaszi van odakint, — hervadás ide bent. S én egyszerre látom mind a kettőt. Egyik szememmel a hervadásból életre fakadt tavaszt, másikkal a tavaszról élőködő hervadást. Egyik szemem sir, a másik nevetne, ha nevetni lehetne, tudva azt, hogy egy tollvonással az öröm ürmé lehet; — ha nevetni lehetne örökös jajszó közepette, mikor minden jajszó, mely fülemet érinti, egy az élet színpadán eljátszódott dráma utolsó jelenete, talán — végszava; — mikor ezer meg ezer sötét gondolat, mind megannyi életből merített szomorú kép vonul el szemeim előtt, melyek behatása alatt, kábult fejem az ablak hideg üvegére hajtom. Hátha a hideg üveg hideggé, érzéketlenné tudná tenni lelkemet!

Künn, a mosolygó nap, szomorú testvéremel a földdel bujdosit játszik. Egyik pillanatban jókedvűen tekint le, hogy derűt varázsoljon testvére szomorú arczára, a másikban egy-egy csipkézett szélű felhő mögé rejtőzik el. Aztán replika gyanánt a föld is eltakarja bánatoktól ránczos arczát a nap előtt. Óriási szürke porfelhő fátyolba burkolódik, mely ostromolni látszik az eget, mintha csak minden porszem egy-egy sóhaj volna. Hiszen sóhajok hídja a föld! — A kocsiuton egymást érik a fogatok, a járdán egymásba ütköznek a járókelők. Nem gyógyik egymást kerülni. Egyik utjában van a másiknak. Egyik a másiktól rabolja el a tért, az időt. Az idő — pénz. A pénz — kenyér. Egymás elől falják föl a kenyeret. Egyik nem hagyja élni a másikat.

S a por csak száll tovább fölfele... A nagyobb szemek alul maradnak, az apróbbak felül kekednek s repülnek föl a magasba, mert barátjuk a szellő és protezsálja őket. Mintha csak a társadalom sötét, de jól színezett képét látnám itt-ott e porban! S a por csak száll tovább fölfele...

Aztán ezer meg ezer átom vissza hull a földre, a honnan fölívágta valamelyik dühöngő patkó; mint a hogy vissza hull száz meg száz ember, ki a magasba tört, mert tul becsülte gyöngé szárnyait. Idegrendszerét, izmait tulfeszítve, élethalál harcztot folytatott a mindenség kényszerhatalma ellen s ha egy gyöngé szellő ellene harcol, a tulfeszített hurok megpattannak s a magasra törő elszédülten a mélybe hull. Vissza oda, a honnan elindult. És ez most annyival inkább elviselhetetlen fájdalmat okoz neki, mert utjában megszokta a magasbani könnyű, ritka légkört. Szemei megszokták a fényt s most nem tűrheti a mélység koromsötétségét. Oh mert a fényt könnyen megszokja az ember, pedig a fény port hint a szemébe, melytől nem láthatja a fény árnyát. Ha tudnák, hogy minden fénynek van árnya s minden árnyak van fénye!

Porból lettünk s porrá leszünk, mondja az írás. Ki tudja megmondani, hány embernek a pora van abban a porfelhőkben, a kik mindannyian voltak és nincsenek. Elrettentő példa lehetne ez az élőknek, de hát nem látja senki. A por könyeket facsar az ember szeméből s a könyektől nem lehet látni a port. Circulus vitiosus.

S a por még mindig száll fölfelé... Milyen hatalmas port vertek föl a kocsik! Hány gyalogjáró ember tudna felverni ekkorát?! Aztán mikorára fölverik, akkorára többnyire elszakad életük fonala is... Hiába, ez a fonal könnyen szakad nincsen jól megszurkozva. S mikorára ez a por le száll, ki tudja, hány ilyen fonallal lesz kevesebb? S ki tudja, hány új fonalat fonnak akkorára, kócos csepüből, az élet guzsalyán?! Egyik jön, a másik megy. Circulus vitiosus.

S a por csak száll fölfelé... mintha minden atomja egy-egy jajszó volna.

Jajszó ébreszt föl merengésemből, jajszó adja vissza eszméletem, jajszó tudatja velem, hogy nem a magasban, hanem a földön vagyok. A szomorú föld egyik szomorú zugában, hol jajszó az örökös refrén. De még a jajszó is hatalmasabb egyik a másikkal s amaz elnyomja a gyöngébbet. Ilyen hatalmas volt az is, mely eszemet vissza adta. Hatalmas, akár csak a mennydörgés mértékekre terjedő moraja.

Oda rohanok az ágyhoz, honnan a kiáltás hallatszott, hogy segélyére legyek a szerencsétlen nőnek, a ki benne fekszik, mert nincs más senki a szobában, csak én. Az ápoló nő ép az imént távozott, hogy jeget hozzon a betegnek; azok pedig a kik máskor ez órában a szobát benépesítik, most otthon vannak, hogy családi körben üljék meg a feltámadás ünnepét. Hivatásom késztetett rá, hogy oda rohanjak és még valami... oh, mert az a szegény nő régi ismerősöm! Egyik kezemet izzó homlokára teszem, másikkal szája elé tartom a csészét, melybe a beteg heves köhögési és fuldoklási roham közben kiüríti élet-italát, élenyidus, pirosan bugyogó véré. Aztán erőtlenséggel vissza hanyatlik a kék csinos vánkora. Szemei lehunyvák, alig él, de azért lát és beszél deliriosus álmában.

— Hah! — a nyomorult... még kikerül... karján az asszonnyal... kaczag... Hörgik vonagló ajkai. — Igen, kikerül mint a hogy minden tisztességes ember kerüli a port, a szemetet; mondom halál és önkénytelenül. De a következő pillanatban már megbántam szavaimat, hiszen én orvos vagyok, nem erkölcs repertor, nekem senkit sem szabad utálnom.

Ez alatt bejött az ápoló nő és jégdarabokat nyelet a szerencsétlennel. Egyszerű kékes szürke ruhája az önzetlen jószág magasztos nimbusával övezi; selymes arcán az érintetlenség viaszos pirja ül. Homlokán, melyen az istenben való szilárd hit hű képe van kifejezve, a bánat sötét fellege árnyalja. És én ezt látva, meg nem álhatom, hogy el ne rebegjem: „Légy áldott szoror beáta, mert tisztán őrizted meg a tisztaságod. Légy áldott testvér, igazi hű testvére a boldogtalannak!”

S a mint a bünt és erényt így, — így egymás mellett látom fölmerül előttem a mult, az ő örökké derült képeivel. A mult, mikor még kis fiú voltam, a ki boldog, mert nem tud gondolkodni. A mult mikor Piroška kis leány volt. Szép, mint egy angyal, jó mint maga a jószág, de hű, mint egy angyal, a ki érzi, tudja, hogy szárnyai vannak, melyekkel repülhet. Repült az idő is. Piroška karcu leánya lett, gömbölyödő tagokkal. De hullámzó kebele még most is az ártatlanság ringó bölcsője volt s szép nagy, kék szemeiben, mintegy tükörben látható volt lelke tisztasága. Élettől duzzadó formában egyesítve volt benne minden, a mit látni jól esik a szemnek. És most?...

Hallgat Figyeljünk. Megint beszél.

— Hah!... a gaz kigyó lepkévé változott... Kigyó pikkelyei ezer milliom gyémántként tündökölték a napfényben ragyogó szárnyán... a mikor

a lepke megrabolta a rózsát... tova repült, hogy mást lopjon meg. S még magasan hordja a fejét a bűnös... még kaczag. S az emberek vele kaczagnak... Oh, halgák vagytok ti emberek mindannyian... Jaj, jaj nekem!...

E pár szó elég volt hozzá, hogy ujjabb roham lepje meg. S a szánalom annyira erőt vett felettem, hogy csak a beteget láttam benne, s könnyeztem. Pedig nem érdemelte meg. Páva volt, mely hű szépségére, cifra tollára, de rosszabb volt, mint a páva, mely saját csőrével tépi ki beszenyezett tollát, hogy a többi is be ne szennyezze vele. Ő még annyit sem tett. Annyira elvakította a fény, hogy megszokott anyjától a lepkével, — mint mondotta, — s mikor az elhagyta, tovább merült a pocsolyába. Hideg kígyókat melengetett keblén, hogy a mi azoknak, a pénzen vásárolt kézzől-kézre járó örömpohár volt, az legyen az ő drágán vásárolt penészes fekete kenyere. Maga kovácsolta hát sorsát. És én még is számom őt, mikor vézna, kiaszott alakját látom. Száraz bőre csaknem zörög, hosszú csontjai minden mozdulatánál. Egykori dus, szőke fürteinek csak némi maradványa árnyalja be arcát, melynek csontjai kiállók s melynek rózsáit elsöpörte az izgalmas élet s a fájdalom. Pirtól fosztott halvány-kékes ajkai vonaglanak, mintha irtóznának kibugygyanó, fertőzött véréből. Oh Piroška, mi voltál s mi vagy! Port hintettek szemedbe... fertőzött légkör méteyhintő porát szivtad magadba! Oh, mivé tett a por!...

Vére még mindig bugyog. Hasztalan minden. Ereje rohamosan hanyatlik, száraz karjai görcsösen rángatóznak, nyaka hátra feszül, fejét a vánkora temeti s csak szemei bizonyítják még, hogy él. Lassanként az egykor mennyet ígérő kék szemek is kezdenek homályosodni, aszott melle alig emelkedik, fonnyadt karjait nem mozgatja, csuklásszerű roham vesz erőt rajta, kapkod a levegő után. Vére már nem bugyog. Nincs a ki bugyogjon. Piroška utolsó lovagja, ki hű lesz hozzá a sirig, a rideg halál rohamos léptekkel közeleg. Még egy-két csuklás, aztán vége, vége. Piroška nincs többé. A mi megmaradt, az már csak porhüvely, melyről a halál lemosott minden földi szennyet. S mi alatt a hullát elszállítják s az ágyat rendbe hozzák valami új beteg számára, az alatt újra az ablak üvegére hajtom fejemet s újra kábult gondolatokkal foglalkozom.

Ki tudja, ki foglalja el újra holnap a Piroška helyét? Ki tudja, kit szabadít meg a halál holnapután ugyanebben az ágyban, minden földi szennytől, hogy atomokra bontva ezer meg ezer embert szennyezzen be vele?! Egyik jön, a másik megy. Vajon jön-e valaha utolsó? Alig. Porból lettünk s porrá leszünk, mondja az írás.

Az utcán hömpölyögnek a járókelők. Templomból jönnek. A feltámadás ünnepét ülik meg. Feltámadunk! De hát minek feltámadni? A feltámadásban benne rejlik a meghalás s jobb meghalni, mint élni, feltámadni a pornak! Pogány gondolat ezen a szent napon.

Pollux.

A közönség köréből.*]

A „PHÖNIX” bízósító társaság

tekintetes vezérügynökségének

DEBRECZEN.

A folyó hó 6-án városunkban dult óriási tűzvész elhamvasztotta önöknél bízósított lakházainkat, — önök be sem várva a kár bejelentését, már másnap kiküldötték hozzánk becselőket, kik igen tetemes kárainkat a legnagyobb méltányossággal megállapítván, a károsszegeket azonnal kifizették.

Az önök példásan gyors és előzékeny eljárásának köszönhetjük tehát, hogy már ma birtokában vagyunk a veszteségünket fedező pénzszege nek s hozzáláthatunk házaink fölépítéséhez, kedves köteleltséget teljesítünk azért, midőn hálánkat a nyilvánosság előtt is lerójjuk s a „Phönix”-et a bízósító nagy közönségnek szívből ajánljuk.

Nagy-Károly, 1887. május 8-án.

Buchmann Mátyás,

Fülep György,

Rencz Márton,

Ifj. Rencz János,

Öreg Róth Károly,

Rencz Mária.

Hevele Györgyné,

Len József,

Kosárka Mihály,

Rishó János,

Blázer György,

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetések.

1099. — 1887. sz.

Hirdetmény.

Melynélfogva az érdekelt feleknek tudomására hozatik, mikép a szilágysági helyi érdekű vasut építési vonalában Sz.-Somlyó város

határ területén kisajátítás alá eső birtok részek és épületekre vonatkozólag a nagyméltóságú közmunka és közlekedési miniszter ur f. évi 19,993. számú intézkedésével a kisajátítási eljárás elrendeltetvén, Szilágymegye közigazgatási bizottság elnöksége f. évi 1202. számú intézkedésével kiküldött bizottság működését Sz.-Somlyón f. évi június hó 16-án d. e. 9 órakor a városházánál fogja megkezdeni — e czélból a kisajátítási tervrajz és összeírás közzemlére kitétetett — s azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem fog megjelenni. Sz.-Somlyón 1887. május 27.

Gencsy Sándor,
polgármester.

50—2—2.

Szilágymegye főispánjától, mint a közigazgatási bizottság elnökétől.

1202—1887. közig. biz.

Hirdetmény.

A szilágysági helyi érdekű vasut czéljaira, Sz.-Somlyó város határában szükségelt területek egy részére nézve közmunka- és közlekedésügyi miniszter ur, folyó évi május hó 17-ről 19,993. sz. a. kelt intézkedésével, a kisajátítási eljárást elrendelvén; — értesitem az érdekelteket, hogy az 1881. XLI. t. cz. I. fejezete alapján felek részéről netán emelendő igények és észrevételek felett határozni hozott bizottságnak Sz.-Somlyó város tanácsházánál és esetleg a helyszínen megtartandó eljárása határidejűl folyó évi június hó 16-ik napjának d. e. 10 órája és folytatólag tüzetett ki; — hogy továbbá a kisajátítási tervrajz és összeírás, Sz.-Somlyó város tanácsházánál 15 napi közzemlére, külön meghirdetés mellett ki fog tétetni.

Zilah, 1887. május hó 23.

B A R A N Y I,

49—3—3

főispán.

Nyilatkozat.

Alantírottak lelkiismeretes köteleltséget vélek teljesíteni, mikor hirlapilag kinyilatkoztatjuk, hogy a f. é. május 6-iki nagy-károlyi tűzvész alkalmával történt káraink a Trieszti általános bízósító társaság (Assicurazioni Generali) részéről oly méltányosan és gyorsan lettek elintézve, hogy ezen a legjobb hírnévnek örvendő társulatot, mindenkinek a legmelegebben ajánlhatjuk.

Nem mulaszthatjuk el a tek. bízósító-társulatnak azon fentebb már kifejezett lojális és méltányos eljárásáért nyilvánosan köszönetünket kifejezni.

Nagy-Károly, 1887. május 19-én.

Makai József, Návráth Victor, Freund Ign., Cserey Ign., Sternberger Adolf, Tirman Áron, Szwarcz Sándor, Friedländer Ferencz, özv. Braun Józsefné, Sternberger S. és testvérek, dr. Czukor Lajos.

51—1—1

Meghívó.

A „krasznamegyei takarékpénztár egyesület Szilágysomlyón” 1887. évi június hó 19-én d. e. 11 órakor Szilágysomlyón a város tanácstermében

rendkívüli közgyűlést

fog tartani, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívom.

Szilágysomlyó, 1887. június 3.

Réner Albert,
elnök.

A gyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági előterjesztés az o. m. bank részéről Szilágysomlyón felállítandó mellékhely üzlet vezetésének elvállalása tárgyában.
2. Igazgatósági javaslat az elnök munkakörének bővítése, teendőinek szaporítása s rendes fizetéssel ellátása iránt.
3. Igazgatósági javaslat a tisztviselők fizetéseinek megállapítása és módosítása iránt.
4. Az alelnöki állás betöltése.
5. Állandó üzlethelyiség építtetésére vonatkozó igazgatósági előterjesztés.

52—1—2.